

REVISTA ISRAELITA

Apare la 1 și la 15 ale fiecărei luni

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SUMARUL

Articole de fond : Legende în chestia israelită : Mișcarea antisemitică ; Un act important.—Cronica internă ; Diverse știri și fapte.—Correspondența : New-York.—Starea sanitară.—Cronica Externă : Franța ; Algeria ; Italia ; Turcia ; Germania ; Rusia. Știința, literatura și bibliografia : I. I. Kroszewsky despre Evreii.—Variatăți.—Anunțuri.

BUCUREȘTI

Redacțiunea și Administrațiunea

STRADA MIRCEA-VODA 12

PRETUL ABONAMENTELOR

Pentru un an 14 lei }
Pentru 6 luni 7,50 } Pentru toată țara

PENTRU STRAINATATE :

Pe an : 20 franci
Pe 6 luni : 10 franci

Prețul unui număr : 1 leu

ANUNCIURI 50 bani linia

REVISTA ISRAELITA

Legendele în chestia israelită

Dacă vom observa mai de aproape chestia israelită din țară și vom căuta a ne desluși despre răul ce i stă în cale și face imposibilă rezolvarea ei, ne vom convinge ușor că reul constă în *șovinismul păturei superpuse*, singura care face politică la noi în țară și din care se recrutează profesorii și magistrații, și, ca un corolar, *falșă tratare a chestiei în mod conscient și inconscient*. Reavoința adese-orî vădită, cu care organele de publicitate vorbesc de Evrei și de întâmplări ce-î privesc; născocirea unor fapte, cari după-ce se respândesc și se înrădăcinează, se iaă ca bază la demonstrații serioase și chipurile nepărtinitoare.

Se naște dar întrebarea firească, e posibil să te înțelegi cu un om, ce pleacă din premise false și pe cari le ia cu tot dinadinsul de adevărate și sigure? e posibil să ajungi în așa caz la un rezultat?

Voești să discuți dacă e bine și drept de a se goni și hărțui pe oameni numai pentru că stau la sate, și ți se obiectează îndată: «Evreii vând rachiū otrăvit»....., dar Evreii nu mai sunt azi cărciumari la sate și ei se mulțumesc a sta acolo cu alte ocupații. Refrenul vecinic: «Ei vând rachiū otrăvit»... Dar dacă obiectezi, că experiența zilnică ne arată că cei ce beaă la cărciumari creș-

tinii n'o pătesc nu mai puțin ca cei ce beau la vr'o cărciumă evreească, arma grozavă de apărare e... «Evreii spoliază pe țeranii». Dacă e vorbă de probe, dacă e vorbă de un punct comparativ între purtarea Grecilor, Bulgarilor, Armenilor și a altora ce se ocupă la țară cu negoțul; dacă poți în vedere simpatiile de cari se bucură Evreii la țeranii... tot reapare legenda cea veche, refrenul cel cunoscut: «Evreii spoliază pe țeranii.»

Față cu atari aberațiuni, față cu atari credințe înrădăcinate lup'a devine foarte grea, dacă nu chiar imposibilă.

Remarcabil însă este, că fantazia bolnavă a șoviniștilor e foarte bogată în născociri, în formări de legende nouă.

Se ivește un curent puternic de emigrare. Evreii pleacă cu sutele din mai toate unghiurile țerei; lucru văzut și incontestabil; eacă realizarea unei pretinse dorințe intime a tuturor patrioților români. Credeți că se aplaudă această mișcare? că se ia cel puțin act de dânsa fie cu sau fără mulțumire?

O nu! BCU Cluj / Central University Library Cluj

Se fabrică o nouă legendă: «Unul pleacă și zece vin.»

Cu această legendă comodă, cu acest clișeu eftin se reduce chestia la 1832, la timpul reglementului organic, la necesitatea de a se stavili *imigrația*; a stavili un ce, ce cel puțin de un deceniu nu există de fel.

Se înțelege, că guvernul care știe adevărul nu poate veni cu o serie de legi și regulamente nouă, cari alt-fel le-ar prezenta bucuros Camerilor și ar bate toba cea mare pentru binele ce vor aduce ele țerei; dar asta nu poate împiedica pe prefectii și polițiștii la donchișonade, să dea în mori de vânt cu credința unei fantazii aprinse, că dau în uriași... să gonească și să aresteze pe oameni locali săi din diverse puncte ale țerei, spre a crede că au făcut o mare ispravă.

E așa mare farmecul unei legende!

De când cu emigrarea s'au mai născut și o altă serie de legende. Vom releva încă una: «Cei buni să rămâie, în tot-d'a-una am fost gata a-i îmbrățișa». Ce se întemplă însă? Cei buni se ved *goniți* sau înlăturați în mod sistematic, respinși de la indigenate. Consecvență? acei ce

nu sunt expatriați cu forța brutală se ved siliți a se *expatria singuri*; ceea-ce nici unul n'o face cu plăcere.

Este aceasta un ce necunoscut? Fără îndoială că nu, și totuși, vezi, nu pe cei ce dețin puterea și având răspunderea trebuie să se scuze, ci pe oameni cu o poziție independentă și în afară de pasiunea luptelor politice susținând aberațiunile cunoscute.

Inchipuiți-vă că un institutor, redactor la o revistă, făcând pe naivul și scriind cele ce urmează :

„Acum întrebarea este, cum se face că d. inginer I. Popper, a dat numiri românești în acea regiune (Țara de foc) așa de depărtată de Români. Iată cum : D. I. Popper este născut în București, unde și-a făcut primele studii ; el trebuie să fie Ovreiū, căci am cunoscut mai multe familii Popper la București dar toate evrești. Vedeți Ovrei ca d. inginer I. Popper fug din România și în locul lor ne năvălesc perciunați fără nici o meserie, fără nici un capital, fără nici o specialitate, în sfârșit fără nici o ocupație onestă, cari vin să stoarcă și să vateme pe Români și chiar pe Ovreii cei buni și folositori țerei.“ („Lumina pentru toți“ An. III. No. 1 pg. 30).

Nu se vede aici îndată o rea voință vădită, o rânjală a unui om ce se vede strimtorat, care are regrete dar nu sincere ?

Inchipuiți-vă pe d. Iuliu Popper aci în țară, ce ar fi putut deveni el ? Dacă ar fi fost chiar admis la un post de inginer ca o favoare, el ar fi avut ca șefi niște neghiobi protejați, ce l'ar fi ținut toată viața în cale ; pentru asta să fie rămas ?

D. Bălțeanu, autorul acestei observații mintoase și-a ales al'-minteri reu exemplul. Noi zicem că un bărbat ca Popper ar fi trebuit în ori-ce caz să'si caute menirea în altă parte, aici nefiind încă terenul pregătit pentru lucrări grandioase în inginerie ; dar de ce un bărbat cu cunoștinți întinse ca *Dr. Gaster*, a trebuit să petreacă aci șese ani, fără a-i se găsi un locușor la Universitate, pe când atâtea secături se lefăesc în catedrele cele mai importante spre dauna studențimii ?

De ce un bărbat ca d. *Feder*, profesor la facultatea de drept din Douaï, cu toate că'si exprimase formal dorința de a se restabili în țară, dacă i s'ar da indigenatul și o catedră la București, n'a fost rechemat, dacă e sinceră dorința de a reține inteligența și talentele israelite în țară ?

De ce nu cearcă a se recăștiga pentru țară pe un bărbat ca *Friedmann*, profesor la facultatea de litere din Piza ?

De ce nu se cearcă a căștiga pentru scena noastră pe niște evrei cu renume ca *Morisson* sau *Gunsberg* etc. ?

Ba noi știm cazul unei artiste foarte talentate angajată în Aachen, (*Aix la Chapelle*), care, când a fost în București, cercă a intra în trupa teatrului național, spre a trăi la un loc cu familia ei, și—nu putu isbuti.

De ar fi să înșirăm pe bărbații eminenti, talentele ce onorează israelitismul român în străinătate de abia că ne ar ajunge cadrul unui articol și totuși nu suntem încă în cunoștința tuturor. Nu de mult a încetat din viață un tîner *Blumeru* din Dorohoiu, care a stat un șir de ani ca secretar general la ministerul de comerț și agricultură în Italia, ce ar fi însemnat el aci în țară ?

Dar, sinceritatea lipsește, alt-fel multe s'ar preface și schimba în țară și mai ales n'am auzi repețindu-se legende absurde și expresii și mai absurde, ca *perciunați* de cari cel puțin în București nu prea se poate cineva plînge

Peirea șovinismului și a legendelor va fi pentru Evrei și țară un folos imediat imens!

Atunci nimeni nu va avea a se plînge nici de *perciunați* ce vin, nici de ingineri ca *Popper* ce părăsesc țara!

MIȘCAREA ANTISEMITICĂ

Capii congresului antisemitic în frunte cu senatorul *Eduard Gherghel* se pun earăși pe lucru. «Cooperatorul Român» comunică că s'a decis a se ține o întrunire a «alianței anti-israelită universală» în a doua jumătate a lunii lui August. Ziarele anti-evreești spun că d. *Gherghel* a depus «sărguință, pricepere și sacrificii bănești» în această cauză «de interes național»; că a studiat situația Evreilor «în țară și străinătate», că s'a convins că sunt un element «esclusiv coruptor și acaparator», că în fine *studiile* d-sale vor fi depuse pe biurul Senatului imediat după deschiderea Corpurilor legiuitoare.

Așa dar după un somn letargic de aproape un an de

zile, antisemiții în earăși o întrunire, vor fi earăși oratorii cari se vor arăta mișcați până în rărunchi de «năpădirea Evreilor și a scopului lor clandestin». Earăși lumea va asista poate la o bolboroseală de incriminări, la acușatiuni svărlite în public cu atita ușurință!. La urmă «salvatorii poporului român» satisfăcuți de *succesul* antisemitismului, obosiți de atâta «perseverență» se vor odihni puțin pentru un timp anumit, spre a începe apoi earăși lupta în contra elementului semitic!

*

Hydra antisemitică își ridică din când în când capul, se svârcolește, spumegă, provoacă scandale, și în fine obosită, adoarme pentru cât va timp, pentru a se deștepta din nou și a agita lumea de isnoavă. Prin fel de fel de acușatii, prin vorbe fără de nici o noimă, prin agitări nefolositoare, antisemiții au adus și aduc vrajbă între oameni pacinici, întărită pe unii în contra celor-l'alți, fiind-că..... se închină alt-fel de cât cei dintâi. Așa a fost acum câți-va ani în Germania, așa a fost în Rusia, așa a fost în Ungaria. Aci agitarea electorală a fost îndreptată în contra Evreilor, aci s'au ajuns la escese, aci s'au adus pe tapet vechia și spulberata calomnie a luării sângelui! P'allocuarea aceste agitări au împedicat pentru moment mersul progresiv al umanității, n'au avut însă de cât influențe momentane și localnice. Alâta tot! Degeaba se svârcolește antisemitismul, zadarnic se încearcă prin fel de fel de mijloace să străbată printre elementele ce constituiesc marele atelier al civilizațiunii, să cucerească țărâm și să împedice arteriile progresului! În veacul cărunt în care trăim, campionii cercului antisemitic trebuie la urma urmelor, să depue armele.

*

Dacă icî-colea, în vre-un ungher al țerei, a pătruns vrajba și ura în popor, aceasta i-a fost infiltrată de ziarele anti-evrești, de agitatori, de măsurile de asuprire luate în contra Evreilor de cei ce stau mai sus de cât dînsul. Unor asemenea influențe momentane, se datoresc atâtea turburări, cum au fost bună-oare cele din anul trecut din Craiova. Lucrul se esplică ușor. Sunt icî-colea, unii oameni cari se influențează lesne de agitatori, cari

primesc toate cu încredere oarbă, și cari pot fi lesne induși în eroare de acei cari țipă, agită, și produc în modul acesta în lume, zăpăceala pe care o simt în capetele lor. Făr'de agitările așa zișilor «cari ai congresului anti-semitic» în unire cu doi-trei turburători localnici, nu s'ar fi ivit scenele regretabile din anul trecut. Sunt interese economice cari leg prea strâns pe adevăratul popor român de cel evreu, între cari nici odată n'ar fi vrajbă dacă anti-semitii, ce fac parte *din altă pătură*, nu s'ar amesteca în treburile pacnicului popor român.

*

O mișcare anti-semitică o mai înțelegem *peste hotare*, în alte state, unde Evreii se bucură de toate drepturile civile și politice; dar la noi? Se bucură oare Evreii de ceva la noi în România? Sunt ei funcționari, deputați, moșieri?—Nu!—Atunci de ce atâta sbucium în contra Evreilor?...

Anti-semitismul nici n'ar avea rațiune de a fi la noi, și dacă sunt câți-va, aceștia se conduc numai de patima ce o au în contra Evreilor.

Și câte acușaiuni *gratuite* nu aruncă ei în contra noastră!...

Cuvintele de uzurari, otrăvitori, etc., se pronunță cu cea mai mare ușurință! După dênșii Evreii nu pot avea nici o calitate, nici un merit.

Cei ce vor asista la viitoarea întrunire se vor convinge de aceasta—presupunând că sunt unii cari nu sunt convinși încă!

*

Până când?

Până când dura-vor încercările de învrăjbire între oameni pacnici, agitările făr' de nici un folos! Acești oameni nu 'și inchipuesc că mai curând sau mai târziu ar putea eși din vre-un colț al țerii, un glas care să le ceară socoteală de acele acușaiuni svârlite cu atâta ușurință, un soldat al adevărului care să-I cheme la răspundere, să se lămurească odată acel necumpăt în vorbă și în condei!..

.....
Cât despre noi Evreii, suntem un popor oțelit în nevoi, trecut prin școala greutăților și a suferinții, vom ști deci să așteptăm în liniște o vreme mai bună, fără să ne pese de turburările momentane ale urzitorilor de vrajbă!

Ego.

Un act important

Ziarul „Dreptul“ No. 84 din anul 1885 publică o hotărâre a tribunalului din Iași, pronunțată de d. Volenti, în ziua de 10 Aprilie acel an,—hotărâre de mare importanță pentru că elucidează situația juridică a Evreilor născuți și crescuți pe teritoriul român. Din citirea considerentelor —asupra cărora atragem deosebita atențiune a celorlților— se va vedea dacă *Evreul născut și crescut în țară, nesupus nici-unei protecțiuni străine, poate fi confundat cu un străin propriu zis*. Ceia-ce e mai bătător la ochi e că această hotărâre a fost pronunțată în acelaș an când s'au expulzat de guvernul *liberal* Evreii născuți în țară și nesupuși nici-unei protecțiuni streine—cari, după considerentele acestei hotărâri, nu puteau fi confundați cu streinii în adevăratul sens al cuvântului.

Știm prea bine că jurisprudența stabilită de trib. Iași, nu constituie obligativitate pentru vre-o instanță judiciară din țară; totuși avem cea mai complectă satisfacțiune când neBeste dat prilejul de să înregistra un act de înaltă justiție.

Din acest punct de vedere —fără a ne preocupa de amănuntele și împrejurările acestui proces—reproducem ad literam acea sentință. Iat'o :

1) Delictul comis de un militar în complicitate cu un civil se judecă de tribunalele ordinare; militarul nu devine justițiabil de consiliul de rebel de cât numai în cazul când complicele său ar fi un străin.

2) *Nu se poate considera ca un străin propriu zis Evreul născut și crescut în România și care nu s'a bucurat nici o dată de vre-o protecțiune străină. De și privat de drepturile politice, bucurându-se însă de toate drepturile civile, el este un adevărat regnicol.*

TRIBUNALUL

„Având în vedere că căpitanul Lăzărescu este dat judecății împreună cu evreul Șloim sin Bercu croitorul pentru luare de mită ;

„Având în vedere că acest din urmă este născut în țară, că a avut domiciliul său tot-d'a-una pe teritorul român, că n'a aparținut nici o-dată vre-unei protecțiuni străine și în fine a participat

oare-cum la prerogativele naționalității prin aceia că a și servit în armata română ; fapte toate recunoscute.

„Considerând, prin urmare, că Șloim sin Bercu croitorul, dacă într'adevăr nu este român cu deplinătate drepturilor politice, nu este mai puțin adevărat că *nu este nici străin în strictul înțeles al cuvântului, căci străin este numai acela care aparține unui alt Stat organizat și se bucură de drepturile naționale ale aceluï stat ;*

„Considerând că, după dreptul internațional, se recunoaște că pot fi într'un stat, persoane fără patrie, a căror pozițiune însă e *cu totul alta* de cât a străinilor propriu ziși, căci neputând fi lăsate afară de aplicațiunea legilor, faptul domiciliului lor le conferă câte-va din efectele ordinare ale naționalității, cel puțin cele necesare vieții sociale (*Charles Brocher, Droit internațional privé pag. 170.*)

„Văzând, prin urmare, că situațiunea lui Șloim sin Bercu croitorul, este o situațiune singulară, căci fără a avea capacitatea drepturilor politice, care mai cu seamă este caracteristica naționalității, totuși *el nu poate fi asimilat cu străinul supus unei alte protecțiuni*, ci este un adevărat regnicol, bucurându-se de mai multe drepturi în țară de cât adevăratul străin și în special de totalitatea drepturilor civile cu statut personal român ;

Considerând, în fine, că după art. 74 din codul de justiția militară, a cărui interpretare trebuie să fie strictisima, că derogând, după cum s'a zis de la competența dreptului comun, Consiliile de resbel judecă un militar când a comis faptul cu un străin, adică după înțelesul strict cu persoană supusă unei protecțiuni de stat străine.

„Considerând că din cele de mai sus rezultă că Șloim sin Bercu croitorul nu este în această condițiune și prin urmare nu poate fi pe vorbă în speciă, de a se deroga de dreptul comun, justiția tribunalelor civile.

„Pentru aceste, în unire cu conclusiunile d-lui Procuror, respinge excepțiunea de incompetență ridicată de inculpatul căpitan N. Lazarescu.“

(semn.) N. Volenti, Paraschiv.

Iată dar cum, în mod accidental, tribunalul a consfințit într'o hotărîre judecătorească în unire cu conclusiunile d-lui prim procuror, ceea-ce zeci de mii de Evrei reclamă, fără însă a fi luați în seamă.

Dnamid.

CRONICA INTERNĂ

D. Dr. Ioseph Dulberg care se află actualmente în *Manchester* (Englittera) a primit autorisațiunea de la M. S. Regina României de a traduce în limba engleză cartea intitulată „*Les Pensées d'une Reine*“. D. Dr. Dulberg a trimis manuscrisul M. Sale, care a găsit traducerea *perfectă*, și i-a dat autorizațiunea de a o publica. Volumul d-lui Dr. Dulberg va apare în curând sub titlul „*The Thoughts of a Queen*“ și va fi precedat de o scurtă biografie a grațioasei „Carmen Sylva“.

* * *

Radacțiunea ziarului „*The Hebrew Standard*“ din New-York ne-a trimis o scrisoare cu cuvinte măgulitoare la adresa „Revistei Israelite“. I mulțumim din inimă.

* * *

„**Epoca**“ de la 26 Iuliu a. c. află că guvernul român ar fi propus d-lui Dr. M. Gaster, autorul *Literaturei populare române*, să facă o cerere pentru a-i se retrage decretul de espulsare, ceia-ce Guvernul român e dispus a o face. D. Dr. Gaster ar fi respuns, nu numai că nu face o asemenea cerere, dar că nu se va întoarce în țară de cât numai când regimul colectiviztilor nu va mai fi la putere.

* * *

Din Ploești aflăm că Școala „Luca Moise“ e amenințată a se închide din cauza desființării de gabela, ce a fost necesară cel puțin încă un an până la strângerea datoriei rezultată din clădirea hotelului—datoria ce se urcă la aproape 17000 l. n. Pare că sunt unii membrii indiferenți pentru această instituție ne contribuind sau contribuind puțin pentru dânsa. Noi nădăjduim însă că școala nu se va închide și societatea „Zion“ va contribui—cât i va sta în putința—ca ea să funcționeze înainte. Membrii epitropiei și esecutorii testamentului Luca Moise, cari au lucrat până acum cu atîta zel și pricepere în interesul școalei, merită încuragiarea din partea celor-l'alți coreligionari, pentru a evita închiderea unei instituțiuni atât de folositoare.

* * *

„**Lupta**“ de la 19 Iulie află că d. Moruzi, prefectul poliției Capitale, este decis de a lua măsurile cele mai severe contra lucrătorilor *străini* cari s'ar opune să lucreze la patronii sub condițiile ce li se impun.

* * *

Un pamphlet. *Rumenien. Eine Darstellung des Landes und der Leute.* (România. O espunere a țării și a oamenilor) de *Rudolf Bergner* este titlul unui pamphlet plin cu neesactități grosolane și absurdități din cele mai ridicule. Această *operă* (!) de vre-o 400 de pagini coprinde pe lângă multele stupidități și o sumă de laude la adresa celor de la cârmă,—lucru măgulitor pentru ziarele guvernamentale. Autorul, pentru a poza în *antisemit*, susține între alte enormități—la pg. 24—cum că cămătarii *Evreii* iaă o dobândă de un leu la un napoleon *pe zi*, sau *1825 l. n. la sută pe an!*

„Resboiul“ de la 20—22 Iulie a. c. a publicat câte-va articole intitulate „Colectiviștii și scriitorii germani și austro-ungari“, privitoare la acest soi de pamflete,—articole pe cari le recomandăm cititorilor, pentru ca lumea să se convingă cine sunt acești „fabricanți de opere speciale cu titluri de senzație“ ca bună-oară cea despre care e vorba.

* * *

Isidor Blumero, un eminent tânăr român, care a ajuns la înalta demnitate de secretar al ministerului de comerț și agricultură în *Italia*, și care a primit mai multe distincțiuni pentru lucrările sale statistice, a murit în acest an acolo de ftizie pulmonară, după cum citim în „Anuar pentru Israeliti“ din anul corent.

* * *

Procese de presă, convertite în procese de ultragiū. — Înalta Curte de casațiune și justiție, secția vacanțelor, a luat în cercetare recursul făcut de către d-nu *Simeon Labin*, colaboratorul ziarului *Vocea Botoșanilor*, contra deciziunii Curții apelative din Iași care 'l condamnase la 15 zile închisoare și despăgubiri civile pentru că ar fi ultragiāt pe un ampoiāt Popescu, contra căruia se ivise mai multe plângeri și pe care direcțiunea telegrafelor și postelor, spre a satisface justeze reclame ale cetățenilor, îl mutase la o extremitate a țerei.

Cel mai sacro-sanct drept al cetățeanului, dreptul de apărare, a fost negat junelui ziarist și ast-fel nici o instanță nu acordase cererea d'a i se admite martori spre a se putea disculpa.

Deciziunea Curții era o parafrază a hotărîrii tribunalului și se baza mai mult pe faptul publicării unor articole în ziare.

Apărarea, reprezentată prin mai mulți membri distinși ai baroului, care s'aū oferit a apăra o cauză justă, a fost la înălțimea sa.

Dintre apărătorii, numai d. I. N. Iancovescu prim-redactor la *Epoca*, a luat cuvîntul și cu un talent deosebit a analizat punct cu punct motivele de casare.

Curtea, prezidată de d. Crețeanu, a fost la înălțimea ei și pentru motivul I a casat deciziunea, trimitând afacerea la Curtea din Galați.

Acest proces, adaugă *Resboiul* de la 25 Iulie, ca și cele-lalte de ultragiū, făcute de guvernanți membrilor preseii, sunt intentate în scop de persecuție vedită și pentru scopuri meschine de răz-bunare.

Deciziunea Curții a produs cea mai bună impresiune asupra publicului numeros și distins care venise a'și arăta simpatiele sale tinerului ziarist persecutat.

Ceva-nou s'a observat însă, zice *Resboiul*, cu ocazia judecării recursului d-lui *S. Labin* la înalta Curte de casație: După ce s'a retras Curtea spre a dalibera, d. procuror Ciru Economu, în loc d'a aștepta pronunțarea sentinței, a plecat. Reintrând Curtea, președintele trimise în zadar să caute pe procurorul și pronunță sentința fără asistența acestuia; și dacă nu s'ar fi luat măsuri grabnice d'al găsii prin oraș, nu era nimenea care să iscălească adresa către directorul penitenciarului, ca să pue în libertate pe prevenit care se constituise prisionier. În adevăr d. procuror general, lipsește în congediū și în urma procesului de mai sus, plecă și d. procuror de secție Ciru Economu, căci până la 10 August secția vacanțelor acestei Curți nu mai are nici-un proces.

* * *

Societatea istorică Iuliū Barasch a mai primit de la 1 Maiū mai multe comunicări și documente importante pentru istoria Evreilor din țară.

Din *Piatra* de la d. *B. Samsony* copia complectă a unui Pinkes vechiū al societății sacre de înmormântare.

Din *lași* 64 acte, din cari 44 originale ca dar societății și anume 3 de la d. *Lebiș Spighel*, 2 de la d. *Berl Cahane*, 2 de la d. *Israel Baruchovitz*, 5 de la d. *Jacob Șelinger*, 1 de la d. *Chaim Herș Chitrar*, 1 de la d. *Șulem Bercovitz*, 11 de la d. *Leb Ornstein*, 7 de la d-nii frați *Malles*, 6 de la d. *Nechemia Bercovitz*, 2 de la d. *N. Weiss*, 2 de la *Esriel Koppermann* și 2 de la d. *Zisse Schuster*.

Sub titlul de împrumut pentru copiere s'aū trimes societăței 4 de la d. *Jacob Șochet*, 11 de la d. *Chaim Marcus Ciore*, 2 de la d. *Moses Horovitz*, 1 de la d. *Israel Baruchovitz*, 1 de la d. *Leb Ornstein* și 12 de la d. *Șulem Bercovitz*, aceste acte s'aū dobândit prin d. membru activ *M. Braunstein* care a trimes

din parte-i mai multe notițe tradiționale. D. *Iosef Schlesinger* mai multe anecdote și ghicitori populare israelite.—D. *Pohl* anticvar, un act original de la 1835, prin intermediul d-lui *Wilh. Schwarzfeld*.—D. *Wilh. Schwarzfeld* a transmis mai multe extrase 1) din „Buletinul Oficial al Moldovei“, anul al III, 1835; 2) din Mica geografie a Daciei“ de B. Poppescu (Iași 1838), 3) „Icoana pământului său carte de geografie, 3 vol. (Blaj, 1842), 4), Geografie nouă“ de B. Fabian și D. Gusti (Iași 1846).—*Frații Șaraga* 11 acte originale din acest secol.

Din *Plocești* d. *Israel Șapira* comunicări tradiționale.

Din *Rusciuc* d. *S. I. Rosanis* 2 extrase din opera de *Response* ale lui *Ioel Sirkes*; 2 extrase din un manuscris inedit al lui *Rabi Iuda B. Ben-Zion* din *Vidin* (de la 1805, 1806 și 1815) cu privire la *Evreii din Craiova*.

Din *Roman*, d. *Aba Abraham* extras din un *Pinkes* a soc. *Biker-holem* din *Roman* de la 1812 (aflător la d. *Rab. Levy Ițic Migid* în *Huși*).

Din *București*, d. *Lazar Cassvan* un act original judeo-spaniol de la 1813 cu privire la *București*.

BCU Cluj / Central * University Library Cluj

Emigrare. Din *Iași* au mai plecat vre-o 14 persoane spre *America*: câți-va din aceștia 'și-au anunțat plecarea cu opt zile înainte la prefectura poliției din *Iași*.

Dintre cei ce doresc să emigreze spre *America* cu un cost mai efin, se pot adresa la d. *Alphonse Paar*, *Wien*, I, *Kolowratring* No. 4. D. *Alphonse Paar* este reprezentant al „*Anchor Line*“ pentru *New-York*, și e gata a da informațiunile cele mai esacte și amănunțite aceloră ce i le va cere. Reprezentantul pentru *Triest* este d. *I. W. Chaplin*.—Bilete de plecare se pot lua din *Viena*, *Buda-Pesta*, și alte stațiuni mari de pe *Dunăre*.

* * *

Un mare abuz aflăm că se comite de către perceptori. Ei percep impozite comunale fără nici un titlu, fără să aibă vre-un rol, ceea ce e contrariu legii comptabilității. Cea ce e mai grav, este că ei cad la tocmeală cu contribuabilii și iaă de la cine pot și cât pot.—Avis celor in drept—zice *Resboiul* de la 15 Iulie.

* * *

Doi din expulsații de acuma doi ani de zile, d. *Fior* din *Botoșani* și *M. Asiel* din *Capitală*, s'au reintors în țară. Primul se află arestat în *Botoșani*, iar cel d'al doilea se află în libertate.

* * *

Expulzatul Fior. Citim în *Voceea Botoșanilor* de la 23 a. c:

Fior e acel evreu, ce prin ziaristică divulga faptele abonabile ale administrațiunei de Dorohoi și descria speculațiunile neonestele ale celor puși în capul acestui județ. Pentru aceasta el a fost expulzat.

Sunt acum doi ani, de când acest nenorocit rătăcește prin târgurile din străinătate, departe de familia sa, ce se află în Botoșani. Vroind să vază, la frontieră, la punctul Mamornița pe muma și soția sa, a fost înșfacat de autoritățile noastre, cari stăteau gata de pândă, și aruncat în temnițele din Dorohoi. Judecat, a fost condamnat la 15 zile închisoare, pentru că a contravenit legii contra streinilor.

Fior, nemulțumit a declarat apel.

Înainte de a fi pornit din Dorohoi pentru Iași prefectul Cortazzi a dat ordine, ca Fior să fie scos cu ciubărul la apă, împreună cu unul din cei mai vajnici tâlhari și purtat pe strada mare.

Îngâmfat și plin de mulțumire, d. Cortazzi stătea resfățat p'un scaun și privea cum Fior, între santinele, ducea ciubărul cu apă.

Satrapul județului n'a putut a'și reține satisfacțiunea, ce a resimțit la această priveriște umilitoare și degradatoare pentru un om căzut în mânele și'n puterea sa, și cu zîmbetul de mulțumire, reflectul răutății unei inimi înegrite, se adresa către public, ca să fie auzit și de Fior: „Bine c'am ajuns zilele fericite, d'a vedea p'un jidan expulzat, cărând apă ca tâlhari, pentru că a făcut politică“

„Nu face nimic“, răspuse Fior, „după nour și senin“.

Atât putuse zice, acel ce pe nedrept era espus la munca silnică după capriciul și arbitrariul unui om, care-le nu mai găsește frâu în satisfacerea vilelor și degradatoarelor sale porunci.

Credem de prisos a mai descrie, cele ce a avut de suferit Fior pe timpul șederii sale în arestul județului de la Prefect și de la substitutul acestuia, de la procurorul Petrovanu, acest al doilea Hasnaș al lui Cortazzi.

Atât e d'aj ns, ca să înțeleagă ori-care gradul de demență în care a căzut acest om. Zilnicele sale acte sunt toate consecința boalei de care suferă. Un nebun furios pus în capul județului, poate numai fi reprezentantul demn al unui guvern, ce aleargă la acest, soiū de oameni, ca să mai poată duce mașina Statului.

D. Raul Gunsbourg, directorul teatrului frances din St. Petersburg și artist de valoare a sosit în Capitală. Credem că d-sa va da câte-va reprezentațiuni la cari publicul român se va grăbi a esista în nu

măr cât mai mare, cu atât mai mult cu cât d. Raoul Gunsbourg este un fiu al României, născut și crescut în Capitală.

Serata din Pitești dată în folosul Botoșonenilor de societatea „Armonia“, a produs suma de l. n. 454 b. 25, din care cheltuindu-se 145 l. 75 b. a rămas neto 308 l. n. 50 bani, cari s'au predat primăriei locale pentru a i înainta la destinație.

In Fălticeni a izbucnit un incendiu la 22 Iulie, chiar în centru orașului unde se află Primăria, biourul telegrafo-poștal, etc. S'au consumat vre-o douăzeci de case. Focul a putut fi localizat cu mare anevoință.

Fondul Barasch. Comitetul „societății istorice Iuliu Barasch“, a luat în ultima ședință următoarele decizii cu privire la „Fondul Barasch“:

1) La 3 Aprilie 1888 aniversarea a 25 a morții regretatului Dr. Barasch va apare o broșură conținând fotografia sa și o scurtă schiță biografică asupra vieții și activității sale. Această broșură va conține ca supliment lista completă a tuturor donațiilor făcute pentru acest fond, cu lista donatorilor aranjate alfabetic; asemenea persoanele ce au bine-voit a face colectele cu suma în total strânsă.

2). Persoanele ce vor fi strâns pe lista lor minimum 300 lei vor figura în toate dările de seamă anuale asupra fondului, cu sumele strânse.

* * *

O artistă. D-ra Jeanne F. Brandes, renumita cântăreață absolventă și premiată a conservatorului din Viena, se află în Iași, orașul ei natal. D-ra Brandes, ca iașancă, ar trebui, zice *Liberalul*, să satisfacă dorința publicului, procurându-i plăcuta ocaziune de a i auzi vocea ce se spune că încântă pe Vienezi.

Comitetul înfrățirii de „Zion“ din Capitală a trimis deja obiectele adunate la Botoșani. Aceste obiecte precum se știe sunt în număr de vre-o mie.

Societatea „Zion“ din Roman a trimis de asemenea vre-o trei sute de obiecte și bani în suma de 70 l. n. Lista obiectelor' e publicată în ziarul romașcan.

* * *

D. Dr. M. Roth medic comunal, ține loc de medic legist al tribunalului de Ilfov pe tot timpul absenței din țară a d-lui Dr. Alexianu.

* * *

D. Dr. Schönsal este numit de la 7 Iulie a. c. în mod provizoriu, ca medic de plasă, în județul Tutova, cu îndatorire de a-și avea reședința în comuna Zorleni plasa Târgu.

* * *

„Opiniunea“ este numele unui ziar săptămânal apărut în Craiova. Promite a fi independent. Vom vedea.

* * *

Ceva despre d. Ed. Gherghel. Sub titlul „*Jos Masca*“ d. Gorovei publică în „Resboiul“ de la 17 Iulie a. c. un articol sub pseudonimul „Arpag“, din care estragem următoarele linii :

„Să ne dăm compt de pozițiunea d-lui Gherghel.

„Ași înțelege ca acest onorabil domn să se puie în fruntea unei asociațiuni de asemenea natură atunci când ar reprezenta ceva în țara accasta, fie ca om de știință, fie ca om mare politic, fie chiar ca patriot înfocat și fanatic. Dar sârmanul corifeu antisemit nu are nici una din aceste calități bune sau rele, căci a reprezenta ceva în țară, nu represintă ; ca om de știință e o nulitate ; ca patriot, să ne ferească Dumnezeu de așa patrioți !

„Ast fel nimic de cât gheșeftul nu l'a făcuta ! lua prezidenția așa zisei societăți anti-semite ; prezidenție de care nu vrea să se despartă nici în ruptul capului.

„Convocarea congresului anti-semit din anul trecut, congres care a compromis mai mult chestiunea anti-semită la noi în țară, a fost foarte bine venită pentru acest d. a cărui existență destrăbălată era amenințată, căci interpelările *pro-forma* făcute în calitate de senator Brătienist, nu mai erau o sursă de trai, fiind resufate și cei interesați cunoscându-le atât scopul cât și efectul... așa că profită de credință ca în unire cu un Cortazi și Moruzi să-și poată crea noi mijloace de gheșeft.

* * *

Proces de presă. D. Eduard Gherghel a intentat proces de presă d-lui Gorovei pentru articolele publicate în „Resboiul“ sub titlul de : *Jos masca !*

„D. procuror *Cârlova* în urma unei reclamațiuni a antisemitului senator—zice Resboiul—s'a presintat la redacțiunea ziarului cerând numele autorului articolului. Autorul, d. Gorovei, la întrebătorul procurorului, pe lângă susținerea celor publicate a declarat că nu va înceta cu publicarea gheșeftărilor și demascarea autorilor“

„Resboiul“ de la 19 Iulie coprinde următoarele în privința acestui proces :

„Cu ocasiunea procesului ce mi se intentează de către d. senator Ed. Gherghel, sub ridicolul motiv de *calomnie*, vă rog, d-le Director, să bine-voiți a da ospitalitate în coloanele ziarului ce dirijați, să dați ospitalitate zic motivelor ce m'a făcut a întreprinde campania mea contra d-lor *Gherghel, Moruzi și Cortazi, acești trei mari corifei anti-semiți*.—Având tare mult de scris contra acestei cete, vă mulțumesc cu anticipație pentru ospitalitatea ce veți da articolelor mele.

N. G. Gorovei.

.....
„Luasem hotărârea de a da uitării pe sbirul Cortazi, anti-semitul senator Ed. Gherghel și poliț-cneazul Moruzi, acum însă în urma procesului ce mi se intentează de către senatorul Gherghel, proces ce nu mă așteptam câtuși de puțin să mi se intenteze de acest senator, care putea foarte bine și mult mai lesne să se înțeleagă cu tovarășul său Moruzi ca să puie să'mi spargă iar capul după cum a făcut-o atunci când tot prin coloanele acestui ziar am arătat cum poliția știe să'si facă datoria chefuind cu banii din fondurile secrete, nu mă așteptam zic câtuși de puțin la un proces, dar mă bucur că în anti-semitul senator mai există oare-care urmă de bun simț nefăcând apel la ciomag.

„Încă din luna August anul trecut primesc continuu scrisori din Botoșani și Dorohoi contra acestor trei domni, scrisori prin cari mi se relatează gheșeurile ce fac cu jidanii sub masca de anti-semiți.

„Până la un timp am crezut că acele scrisori sunt calomnii aduse onorabilului d. Gherghel, pentru care aveam o deosebită considerațiune, și cum le primeam le și dam uitării. Aceasta a mers până când cu expulsarea jidovului Moscoviță; de atunci ori-ce iluziune 'mă-a perit pentru acest domn senator și am văzut că am fost înșelat, totuși nu am voit a lovi pe un... lăsându-i să înțeleagă că pricep scopurile sale, când și dânsul a căutat să se debaraseze de mine, formând o altă societate și luând ca secretar pe un străin de lumea de Dorohoi, și care 'l credea pe acest d. Gherghel de zeu salvator al națiunii române.

„Cu acest noii secretar d. Gherghel 'și-a jucat mendrele cum a voit, nelucrând nimic pentru anti-semiți ci numai pentru gheșeurile sale, și de unde până aci Cortazi era tacsat de d. Gherghel cu epitetele cele mai murdare, de odată deveni omul cel mai cinstit de pe fața pământului; și d. Gherghel, care zilnic 'mă dădea informațiuni contră-î deveni apărătorul lui, mergând cu nerușinarea chiar până a tăgădui informațiunile ce imi dăduse.

„Informațiuni însă de asemenea natură sunt scrise de mâna sa la redacția ziarului *Veteranul* și cred că d. Moroï, proprietarul aceluï ziar și inițiatorul acestei societăți anti-semite, le păstrează.

„În fine azi voiî încheia, că d. senator Gherghel & Co. nu a căutat de cât să profite de numele de președinte al societății anti-semite spre a 'și face gheșefturile, căutând să se despartă de toți acei ce 'i-a mirosit planul după cum a făcut și cu d-nii Polihroniadi și Moroï, tacsându-i astăzi de vânduți jidovilor și câte alte lucruri d'asemenea natură, și aceasta numai și numai că nu a putut pune mâna pe jurnalele lor spre a le distruge.

D. Goroveiî în „*Resboiul*“ de la 25 Iulie, mai publică cele ce urmează, privitor la d. Ed. Gherghel și la procesul ce i s'a intentat :

„Sub titlul „*Jos masca*“ voiî releva cauzele ce m'a făcut a întreprinde *campania mea contra acelor 3 corifei antisemiți, între care figurează și senatorul Ed. Gherghel*, acel ce a reclamat contra mea parchetului care cu adresa No. 12351 s'a și grăbit a trimete această afacere înaintea Curții cu jurați din Ilfov. Sânt foarte încântat că d. Gherghel a avut imprudența de a reclama contra-mi, căci *înaintea juraților voiî avea ocaziunea a ridica un vîi ce de mult stă acoperit* scoțând masca la mulți încă, cari până astăzi se dau de patrioți și desinteresați. A scrie numai prin gazetă nu e suficient pentru a demasca toate potlogăriile unor indivizi cari sub scutul unei cauze naționale, caută să 'și facă pe lângă *gheșeft* și un *re-nume de luptători pentru patrie*. Acolo, înaintea juraților, voiî putea duce probe și martori, stigmatizând după cum merită pe acești gheșeftari, spre a se putea păzi lumea de cî.

„Zilele acestea, din întâmplare 'm-i a a căzut în mână o convocare a senatorului Ed. Gherghel, în calitate de președinte al societății anti-israelite din România. Înainte însă de a intra în cercetarea acestei convocări, cred necesar a spune că rău și fără cale d. Gherghel își însușește titlu de președinte al așa 'zisei societăți anti-israelite din România, căci această societate în realitate *nu există*, și pe cât timp societatea nu există nu știu cum este d. Gherghel președinte. Este prea drept că d. Gherghel, ca fost președinte al *nenorocitului* congres anti-semitic, putea să procedeze la formarea unei societăți, elaborând un proiect de statute, după care să se fi putut institui o societate; făcut'a d-sa aceasta? Nu! prin urmare de unde 'și-a luat titlul de președinte al unei societăți ce nu există; Ce a făcut d. Gherghel de la August 1886, când a fost congresul anti-semit, și până astăzi?

„Voiu răspunde eu și la aceasta. D. Gherghel a căutat prin toate mijloacele posibile să prindă în cursă pe toți acei ce 'i-ar fi putut pune bete în roate în îndeplinirea scopului său, adică în scopul gheșeftării; cât privește însă formarea unei societăți, aceasta nu l'a preocupat câtuși de puțin, căci în interval de un an nu numai că nu a făcut nimic, dar din contră a pricinuit numai rău, făcând intrigă, azi lingușind pe unu și batjocorind pe altu; azi trup și suflet cu acela ce l'a batjocorit ieri și așa înainte continuu, în cât rolul acestui d-n nu a fost altul de cât de *intrigant*, rol ce l'a jucat în toată viața sa, fie ca particular, fie ca om politic. Ași ruga pe d. Gherghel ca înaintea juraților să amintească și acest *epitet nou* ce i 'l daū, spre a mă justifica.

„Să reviu însă la *preșidenție*. Am zis că societate nu există și prin urmare nici președinte. Ce există însă în loc? Există aderenți pentru constituirea unei societăți și cari aderenți fiind împărțiți în două tabere, societatea nu s'a putut constitui; această grație tot intrigelor și polemicelor de gazetă a d-lui Gherghel. În timp de un an, d. Gherghel nu numai că nu a lucrat nimic, dar a pus bete în roate și acelor ce voiaū să facă ceva, după cum s'a întâmplat cu întrunirea de la d. Butculescu, care întrunire sânt sigur că fără acest d-n. Gherghel ar fi luat o hotărîre mai cum se cuvine. D. Gherghel ce a făcut? A căutat să mințā lumea cu promisiuni că învîrtește lucruri grozave, pe când în realitate nu făcea de cât gheșefturi peste gheșefturi și tocmai după un an și atunci încă forțat, convoacă o întrunire anti-semită, convocare pe care a-și reproduce-o întocmai, dacă n'ar fi să abuzez de ospitalitatea ce aū articolele mele în acest ziar; în numărul viitor însă voiū extrage ceva din acea convocare, spre a arăta cum a fost forțat la aceasta, pe cine convoacă și pentru ce?

In „Resboiul“ dela 28 Iunie mai urmează astfel :

„Idea d'a forma o *societate anti-semitică* nu se putea naște, de cât din împrejurările economice în care a ajuns țara din cauza relor apucături (!?.. Red.) ale ovreilor, care mai cu seamă a coplesit (!) Moldova într'un grad cu totul neproportional cu populația Română.

„Plecând din acest punct de vedere era natural ca toți bunī Români să se unească, să descrie toate relele și pericolele care ne amenințā prin continuarea acestei stări de lucruri, și să se chibzuească asupra mijloacelor celor mai nemerite, mai grabnice și mai energice, spre a preveni la timp catastrofa națională-economică care ne bate la ușā. Urmând pe asemenea tărām, nu numai că nu ne

putea acuza nimenea de fanatism religios dar încă descriind într'un mod franc și onest toate suferințele Românilor din partea acelui element străin, orî-ce bun Român trebuia să se asocieze la ideea de mai sus, așa încât aproape întreaga națiune ar fi constituit acea societate care de sigur ar fi impus chiar guvernului de a lua toate măsurile putincioase legislative, menite d'a apăra interesele economice ale țerei.

„*Din acest punct de vedere, am crezut eă necesară constituirea unei asemenea societăți și numai pe acest principiu m'am înrolat în rândurile lor,—primind a lua parte la congres ca secretar.*

„Cine s'a pus însă în capul unei instituțiuni atât de importante și necesare ?

„Senatorul Ed. Gherghel ; dar cine este el și de ce este capabil, la început nu am știut ; tocmai târziu am aflat scopul și capacitatea acestui om, când am și căutat a mă desface de el.

„In interval de un an aproape de când s'a ținut în București așa zisul congres anti-semitic, care mai mult a compromis cauza cu oratorii eșiiți din fundurile Dunării, veniți tocmai de la smîrcurile Danubiului (Giurgiū), pentru a lua cuvîntul pe tribuna Ateneului în combaterea elementului ovreesc, nu din punctul de vedere economic, ci din *fanatismul religios*, ce a făcut, zic, acest d. Gherghel ? Nimic alt de cât *a se plimba de la Dorohoi la București în comp-tul statului*, purtând cu vorba pe unii și pe alții că lucrează grozav, lucru ce nu i l'am contestat și nu i 'l contest ; însă ce a lucrat ? A lucrat în scopul de a compromite pe toți făcându-și interesele sale precum și a companii, jumulind în stînga și dreapta sub masca de *corifeu colestivisto-antisemitic*, și abia după un an, când perzând răbdarea și provocat de denunțările bunilor români din Botoșani și Dorohoi, m'am decis a le scoate masca acestor exploaratori și a deschide ochii acelor ce, orbiti sau mai bine înșelați de el, îi dau ascultare gogoșilor sale, fără a căta să privească ce se ascunde în urma lor,—abia peste un an se trezește dînsul.

„De la August 1886 și până astăzi ce a lucrat acest *onorabil* în interesul acestei cauze ? A anunțat o interpelare în Senat, însă n'a rămas de cât cu anunțarea, ceea ce mă întărește mai mult în credințe mea, că acesta nu face de cât gură pentru a 'i veni gheșeurile. Acum în urma celor scrise de mine, vine și convoacă o adunare generală a anti-semiților pentru ziua de 23 August, convocare prin care începe să spuie că lupta sa este legală și termină invitând pe cei ce vor să ia parte la adunare să se înscrie la

d. Dr. Brăilov, saū la d-sa. Fiind-că veni vorba de Dr. Brăilov, îi voiū spune d-lui Gherghel că foarte reū face de caută să compromiță pe acest om, care fiind foarte sincer se espune atât el cât și soția sa d-na Efmia Brăilov, adevērați (!) și energici (!?) luptători în această cauză.

„Cât privește însă adunarea la care invită lumea să ia parte, sper ca va avea un frumos rezultat, bine înțeles dacă va fi prezidată de un om mai capabil și cu mai multă energie, iar nu de d. Gherghel, care după cum cred și de aci va căuta să tragă un profit.

* * *

Inscrierea elevilor în școala de băeți „Jacob Loebel“ va avea loc în zilele de 3, 4, 5 August a. c. la orele 8—12 și 3—5. Părinții ai căror copii n'au urmat încă în această școală sunt invitați a aduce actele de naștere și de vaccinare.

* * *

Aflăm că într'un ziar israelit din Capitală va apare o scrisoare din partea bătrânilor „Azilului — Elisabetheu“, prin care se combate unele aserțiuni coprinse în „Anuarul pentru Israeliți“ privitoare la această instituțiune. Când va apare o vom reproduce și noi.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Subscriptionea membrilor societăței „ZION“ pentru incendiații din Botoșani.

În numărul trecut al «Revistei» am publicat subscripțiunile membrilor societății «Zion» din orașele București, Brăila, Focșani și Buzău, în suma totală de lei noi 709. Din București am publicat numai pe unii; acuma mai publicăm o parte din membrii Bucureșteni, rămânând ca restul să'l publicăm în numărul viitor împreună cu subscripțiunile din cele-l'alte orașe ale țerii, când ne va permite spațiul.

D. Herrman Gaster 20, I. n. Dr. Blumenfeld 12, Leib Weintraub 10, A. S. Goldenthal 10, A. Einhorn 10, Meschelsohn 10, D. Einhorn 6, M. Lustgarten 6. Isac Schvarz 5, I. I. Iancu 5, M. Littman 5, D. Gabriel 4, Ar. Goldenberg 4, I. D. Bally 5, Dr. M. Beck 3. M. Schvarzfeld 3, G. M. Braier 3, B. Regenstreif 3, G. Tomberg 3 I. n.

Această sumă de l. n. 142 s'a strâns de d. Isac Schvarz, suma care împreună cu cea de 709 l. n. publicată în numărul trecut al „Revistei“ face în total 851 l. n.

CORESPONDENȚA

Un comitet în America pentru ajutorarea Botoșănenilor

New-York 16 Iulie 1887.

Domnului Redactor al „Revistei Israelite“,

Incendiul de la Botoșani care a adus în mizeria atâtea familii a mișcat într'un mod adânc pe acei ce au fost siliți să imigreze aci din cauza asupririlor îndurate atât amar de timp în România. Imediat la vestea acestui desastru s'au constituit un comitet din care fac parte o mare parte de Evrei imigrați din România. Prima ședință a avut loc aseară la 15 Iulie a. c. Dintre membrii cităm pe d-nii A. Kindler, Ch. W. Waldmann, Salamon Finkelstein, Maier Schwarz, Adolphe Jacobsohn, Michel Rosenthal, Ios. Moscu Brăileanu, Adolf Neuschotz, Salomon Feinberg, Dr. Salomon Appel, Eugène I. Youlles, Iacob Hornstein, Isac Schwarz, Philipp Mathias, Mendel Sternlicht, S. Kirland și David Scherik (american).

Comitetul a oferit președinția d-lui B. F. Peixotto, și speră că nu va refuza a primi această sarcină, cu atât mai mult cu cât în atâtea rânduri a dat dovezi de interesul ce poartă israeliților români.

D. Waldmann s'a ales vice-președinte și d. Jacobsohn, casier suplimentar, care depune o garanție de 500 de dolari în mâinele unui bancher însemnat din New-York, ear secretar d. Ph. Mathias.

Comitetul speră a strânge cât mai grabnic o colecție pentru incențiații Botoșăneni. Acest comitet poartă titlul „Rumänisch-Amerikanischer Unterstützungs Comitet für die abgebrannten von Botoschani“. Toți evreii-români mai favorizați de soartă, se interesează de reușita comitetului. Un sub comitet compus din domnii Waldmann, Dr. Appel, Rosenthal, și Youlles au adresat un apel în această privință la câte-va notabilități din New-York; un alt apel s'a decis a se publica în câte-va ziare de aci, și a se împărți liste de subscripțiuni.

Pentru ședințele comitetului, d. Rosenthal, posesorul unei halle spațioase, a oferit un local gratuit.

D. Coronal Lewy, o persoană distinsă de aci, a primit un apel de la Comunitatea din Botoșani, pe care comitetul speră a 'l câștiga în această cauză. Apelul în cestiune a fost publicat într'un ziar de aci.

Vă promit d-le Redactor, a vă ține în curent despre aceasta și vă voi comunica și alte lucruri cari vor interesa poate pe cititorii „Revistei Israelite“.

Primiți etc.

E. I. St.....

STAREA SANITARA

IV. Județul Iași. *) *Comunele rurale.* Populația rurală se înmulțește prin nașteri într'un mod normal și mortalitatea ei este moderată. În anul 1885, populația rurală a județului a crescut prin nașteri după scăderea deceselor cu 1,446 suflete, din cari 1,335 ortodocși și 111 Israeliti, în primele 6 luni ale anului 1886 această creștere era de 710 suflete. din cari 639 români și 71 israeliti.

În anul 1885 s'au înregistrat în comunele rurale 1,574 căsătorii ortodoxe și 56 israelite, în primul semestru al anului 1886, 1,012 căsătorii, din cari 984 creștine și 26 israelite.

Comuna urbană Târgu-Frumos. În anul 1885 populația română a crescut cu 1 suflet, cea lipoveană cu 5, cea israelită cu 46 suflete. În prima jumătate a anului curent populația română a crescut cu 7 suflete, cea lipoveană cu 1 suflet, cea israelită cu 8 suflete. În anul 1885 s'au înscris în registrele stărei civile 15 căsătorii ortodoxe, 3 armenesti, 4 lipovene și numai 4 israelite; în prima jumătate a anului 1887, 13 căsătorii ortodoxe, 2 lipovene și 3 israelite.

Bolnavii săraci nu sunt bine căutați, medicul orașului și face datoria în cât depinde de el, dar ordonanțe gratuite în comptul primăriei nu se liberează, ci numai în cazuri excepționale primăria pune visa pe ordonanța medicului pentru ca să se expedieze în comptul comunei; un registru pentru înscrierea bolnavilor săraci căutați nu există.

Orașul Iași. Igiena publică și serviciul sanitar, al primăriei. Populațiunea creștină a orașului Iași scade, cea israelită crește. În anul 1885 s'au născut 1,145 copii din părinți creștini, 1,549 din părinți evrei, și au murit 1,314 creștini și 979 israeliti; populația creștină a scăzut dar cu 169, cea israelită a crescut cu 570 suflete. În anul 1886 până la 1 August s'au născut 642 copii creștini și 963 evrei și au murit 861 creștini și 630 israeliti; astfel în periodul de la 1 Ianuarie până la 1 August 1886 populația creștină a scăzut cu 217, cea israelită a crescut cu 333 suflete.

Această stare de lucruri apare și mai tristă dacă examinăm consecințele marelui număr de concubinate; în anul 1885 s'au născut la Iași 547 copii ilegitari, din cari 347 creștini și numai 200

*) V. *Monit Of.* de la 28 Maiu a. c. pg. 976 sequ.

Evrei, în anul 1886 până la 1 August 379 copii ilegitiimi, din cari 200 creștini și numai 179 Evrei. Mortalitatea copiilor ilegitiimi este foarte mare, mai ales copii doicilor române, foarte numeroase în Iași ca în toate orașele cu populație israilită numeroasă, mor într'o proporțiune ecorbitantă. Numărul mic al nașterilor din părinți creștini în comparație cu nașterile la evrei devine surprinzător dacă constatăm că căsătoriile sunt în Iași puțin frecvente la evrei în raport cu marele număr al locuitorilor israiliți. În anul 1885 s'au înregistrat 474 căsătorii, 222 creștine și 252 israilite; în anul 1886 până la 1 August 259 căsătorii, din cari 138 creștine și 121 israilitei. Am avut onoare a espune în raportul meu asupra instrucțiunii din anul trecut părerea mea asupra cauzelor acestor neregularități îngrijitoare în mișcarea populațiunii române. Primăria urbei Iași a înțeles datoria ce 'i incumbă în această privință, de și târziu, ea se silește a înlătura una din cauzele sărăciei locuitorilor români prin întretinerea unei școli de meserii care este în momentul de față foarte bine condusă; trebuie însă multă perseverență și înțelepciune pentru ca sacrificiile ce 'și impune comuna Iași în această privință să producă roadele așteptate.

Spitalul israelit. Acest spital, întreținut de către locuitori israiliți din contribuțiuni benevole, are un budget de venituri și de cheltueli de 60,000 lei pe an. Edițiiciul este încăpător de 120 paturi, materialul este numai cel strict necesar pentru un număr mai mic de bolnavi. Am găsit la 22 August în ființă 77 bolnavi (38 bărbați, 39 femei). În anul 1885 s'au căutat 1,119 bolnavi, în anul 1886 până la 22 August 735.

Pentru consultațiunile gratuite nu se țin registre, se dau pe lună aprocsimativ 500 consultațiuni gratuite cu medicamente pentru bolnavii ambulanți.

CRONICA EXTERNA

FRANTA.

Paris. Apelul făcut de marele Rabin din Paris, și publicat în mai multe foi politice în favoarea nenorociților incendiați de la *Duna-Szerdahely* *) (Ungaria) n'a rămas infructuos. Marele filantrop, *baronul de Hirsch*, a dat 10,000 florini; d. Armand Schwob

*) V. „Rev sta Isr.“ No. trecut pg 333.

a strâns o colecție de 300 l. n. Familia Errera-Oppenheim din Bruxelles a trimis asemenea 2700 de l. n.

—*Baronul de Hirsch*, a trimis în ajutorul inundațiilor din *Bagdad* suma de 25000 l. n.

—În memoria fiului său baronul Lucian care a încetat de curând din viață, *Baronul de Hirsch* a dat 250000 l. n. Institutului imperial din *Londra*; 50000 l. n. la *Board of Guardians* israelit; 12500 l. n. școlii israelite; 12500 l. n. pentru spitalul și orphelinatul israelit; 6250 l. n. pentru azilul numit „*Hand in Hand*”; toate aceste instituții sunt în *Londra*.

—*D. Felix Dalsace*, una din personalitățile iubite ale comunității din Paris a încetat din viață la 4 Iulie a. c. în vârstă de 70 de ani. Originar din Metz, el aparținea uneia din cele mai onorabile familii din acel oraș. Grația caracterului său conciliant și integru, inteligenței și pasiunii sale pentru interesele iudaismului, d. Felix Dalsace fu ales ca membru al consistoriului israelit din Paris, apoi președinte, și mai în urmă președinte onorific. Moartea sa e regretată de toți acei ce au avut fericirea d'a putea aprecia meritele sale.

ANGLIA.

Londra. D. *Lionel-Louis Cohen* a încetat din viață aci, la 26 Iunie a. c. Născut la 1832 dintr'o familie olandeză, dânsul ocupa mai multe funcțiuni importante. El fu unul din fundatorii și secretar al instituției *Board of Guardians*. El fu sufletul acestei instituții, care îl alege în unanimitate președintele ei, câți-va ani mai târziu. La 1882 d. *Lionel-Louis Cohen*, organiză mișcarea în favoarea Evreilor-ruși asupra în acel an. În anul 1885 fu ales membru în Camera comunelor, unde ocupa un loc din cele mai însemnate.

— Cu prilejul jubileului reginei Victoria, s'au celebrat servicii imponente în toate sinagogile Engliterei și ale coloniilor engleze. Rugăciuni speciale s'au compus de către rabinii fie-cărei sinagogi; notăm pe cele compuse de *Rev. Dr. Hermann Adler*, *chief rabbi*, și de *Dr. M. Gaster*, rostită la sinagoga portugeză. Imnul național *God save the Queen*, tradus în limba ebraică s'a cântat de cor în mai multe sinagogi.

ITALIA.

Milan. D. *M. Loria* din acest oraș a trimis comitetului central al *Alianței Israelite*, 5000 livre, rentă italiană $\frac{5}{100}$, pentru diversele trebuințe ale Alianței. Această donațiune caracterizează îndestul personalitatea d-lui Loria.

TURCIA.

Constantinopol. D. *Oscar Strauss* care a fost numit de curând ministru plenipotentiar al Statelor-Unite pe lângă Sublima Poartă, s'a născut la 1850 în Georgie. După ce studiază dreptul intră într'un biurou juridic din New-York. Mai târziu ocupa o funcțiune la fabricile de porcelan din New-York, dirijate de tatăl său. Luând apoi parte activă în politică, luptă în rândurile democraților și luă parte la alegerea președintelui Cleveland. Ca publicist d. Oscar Strauss a publicat un uvrageu intitulat „*Originea formei republicane de guvernământ*“.

GERMANIA.

Berlin. Cu prilejul aniversării a 90-a a împăratului Germaniei, trei dame din societatea berlinesă au fost decorate de Impărăteasa Augusta, și anume: o protestantă, o catolică și o israelită. Această din urmă este văduva d-na *Goldberger*.

RUSIA.

St. Petersburg. Provincia ruseacă Livonia numără la 463,484 locuitori, 21,524 Israeliti (1.84 %). Estonia n'are de cât 1,379 de Evrei (0.36 %). Provincia Curlanda are 47,671 (8.28 %).—Limba mai usitată la acești Israeliti este cea germană.

ȘTIINȚA, LITERATURA ȘI BIBLIOGRAFIE

I. I. KRASZEWSKY DESPRE EVREII.

Scriitorul polon I. I. Kraszewsky în opera sa intitulată *Evreul*, în care vorbește despre istoria mișcării revoluționare a Poloniei, zugrăvește p'allocurea în colorii vii suferințele și asupririle îndurate de Israeliti în decursul atîtor veacuri. Din această operă nu credem de prisos a estrage câte-va pasaje întru cât-va interesante.

În capitoul intitulat *Judaismul și Polonia*, Kraszewsky pune în gura lui Iacob Hamon, refugiat politic, următoarele cuvinte către Ivas Huba Pstrocky, de asemenea refugiat, cu care făcuse cunoștință în Italia la Sestre, și cu care devenise foarte intim :

«Trebue să mi te destăinuiesc ție. De și ne înțelegem deja, dar poziția mea excepțională cere deslușiri. Cunoștința noastră încu-pută în apropiere de Genua, nu se va sfârși aci o sper... Imi vei vorbi în urmă de tine, dar conveniențele cer că să fiu cel d'ânteu d'a face o spovedanie sinceră. E o curtenia pe care o am pentru născendu'l nostru prieteșug.

«Cuvântul de Evreu coprinde întreaga mea istorie. El înseamnă «destinul meu, te face să ghicești caracterul meu.... Evreul, chiar «de când a încetat d'a fi paria societăților nu rămâne mai puțin «c enigmă. De mil de ani, poartă săpat pe fruntea sa o misiune— «misiunea de suferință, de umilintă, de înjosire. Dar din această «prăpastia se ardica mai mare și se îndreaptă spre a tot puterni- «cia; pune lumea întreagă în picioare, clădește și dărâmă tronuri, «domină guverne, edictă legi și mănuește totul într'un mod in- «visibil. Cu mândrie o spun: cuvântul de Evreu are o imensă sem- «nificație.

«Iartă-mă că mă uit pe mine vorbind de Evrei. Mă simt copilul «acestei familii mari pe fruntea careia degetul lui Moise a înscris «misteriosul nume de *Iehova*.....

«Înainte de a fi om sunt Evreu. Acest cuvânt coprinde în sineși «suferinți seculare, cea d'ântăia legiuire demnă de omenire, morala «cea mai antică emanând de la înțelepciunea dumnezească în cele «zece porunci.

«De vreme ce D-zeu e vecinic, legea sa e de asemenea.

«Pe când națiunile rătăciau prin potecele politeismului și al a- «nomismului, dacă ași putea prin acest cuvânt să exprim lipsa le- «gilor, un D-zeu unic s'a manifestat nou și ne a comunicat focul «sfânt pe care l'am păstrat în timp de veacuri fără a l' lăsa să se «stingă.

«Ne am răspândit pe suprafața pământului, semănând ideea de «D-zeu,..... veghiând asupra ei. În timp de două mil de ani, noi «n'am făcut proseliți; am păstrat comoara în noi. Lumea s'agita, «combătea, lucra, și noi remăneam absorbiți cu totul cu paza aces- «tei comori.

«Ne am păstrat în vârtej, în popor distinct, purtând în toate par- «țile patria în inimă, în cărțile sfinte, în sărbătorile religioase, în «împrejurările cele mai minuțioase ale vieții.

.....
Ca răspuns acuzărilor ce se aduc Evreilor cum că sunt avizi de bani, etc. Kraszewsky răspunde prin următoarele cuvinte puse în gura lui Iacob :

«Era și este încă la Evrei o datorie tradițională d'a străge bani. «Această preocupățiune provine nu din caracterul rasei, dar din «condițiunile de traiu ce îi se făcuse. Singurile drepturi acordate— «sau mai zis scump vândute Evreilor—puteau la fiecare moment «să fie revocate, suspendate, sau călcate în picioare de tribunale «sau popi. Unde să găsească dreptate? Cui să se plângă? Evreul

«fu dar silit d'a cauta în aurul venerat de toate națiunile, mijlocul de a obține dreptate, stima, considerațiune.

«Evreul sărac era fără apărare și n'avea altă protecțiune de cât pe șeful comunității căreia aparținea. Creștinii, intru cât-va, 'și făcuseră o datoriă de a resbuna în noi pe Christ—pe acest Christ care era Evreu ca și noi. Ne am agățat dar de bani, singura noastră mântuire. Cu toate acestea legea lui Moise interzice cu totul d'a imprumuta cu dobândă (Exode XII, 25).

.....

Cât este și era de prețuită femeia la Evrei, o vedem din următorul pasagiu din capitolul intitulat „*O simplă istorioară d'amor*“, unde Kraszewsky tot prin gura lui Iacob Hamon, spune următoarele :

«Se crede în general că femeia la Evreii era căzută la nivelul sclavei. Nimica din această.—Moravurile putură câte o-dată să se abată de la legi, influențate cum era prin barbaria timpurilor, dar nu e legea care înjosește pe femei.

«In limba Evreă, ea se numește *Ischah*, femininul lui *Isch*, bărbat. Acest nume arată perfectă egalitate a sexurilor. Deuteronomul (XXI, 10-15) ordonă de a respecta pe cele captive. Poligamia esecptional practică de regi e interzisă într'un mod for-mal, ne arată mai mult de cât într'o pagină, efectele desastroase ale acestui obicei imoral. Pusă la niveiul barbatului (*Isch*) femeia (*Ischa*) nu participa, e adevărat, la preoție, dar îi era permis de aduce ofrandele sale la altar. Nici o legislațiune a antichității și chiar ale epocelor posterioare nu near putea să ne arete pe femeia mai bine tratată, și mai respectată ca la Evrei. Muma „Machabeilor și Iudita ne probează importanța rolului lor.....“

V A R I E T A T I

O bună fructificare. Citim în *Times* următoarea anecdotă :

Este aproape o săptămână de când în urma unui rămășag, Lordul Rothschild se înfăcișă la atelierul renumitului pictor Caulin spre a 'i se scoate potretul în costumul unui cerșetor. Pe când bancherul, îmbrăcat în sdrențe așteaptă sosirea pictorului, intră în atelier un elev al maestrului care, luând pe sdrențerosul bătrân d'un model plătit, și coprins de compătimire pentru miseria lui aparentă, îi pusese un schilling în mână. Rothschild, informându-se de numele și adresa junelui, îi trâmise a doua zi următoarea e-pistolă :

„Conform cu tradițiunile familiei mele, am speculat cu capitalul ce ai bine-voit a'mi încredința, am fost favorit de noroc și te invit domnule, a te presinta cu aceste rînduri la casierul principal spre a primi suma de o mie livre sterlingi.“

Tigrul Sarei Bernhardt. — Renumita artistă a adus din America un tigru tânăr ca o jucărie de salon, pe care să încearcă să 'l domesticească, pentru groaza celor cari o încongioară.

Acum câte-va zile pe când se servia dejunul, această fiară sălbatică să aruncă asupra unui servitor care aducea bucate la masă. Un țipet de durere se auzi ; pe mâna victimei se vedea mai multe picături de sânge.

Sara Bernhardt deveni de o dată foarte emoționată ; dar în curând se liniști și luând capul tigrului în mână, îi deschise gura cu îngrijire și apoi scoțând un oftat adânc, ca cum 'și ar fi ușurat inima, adăogă :

— Ce fericire ! nu 'și-a stricat nici un dinte !

E R A T A

În numărul trecut strecurându-se greșeli de țifre în tabloul încasărilor pentru Botoșăneni ce ni s'a trimis de Comunitatea templului coral israelit, rit occidental din Capitală,—greșeli provenite din cauză că nu s'au cores după corectura reviziei, reproducem încă o dată acest tablou :

	Lei	B.	Total	
			Lei	B.
După tablourile publicate în No. precedente	„	»	3316	50
D. doctor Max Schachman	10	„		
Societ. Fraternală prin d-nu F. A. Focșăneanu	50	„		
Sinagoga Aufrichter prin d-nu G. Tomberg	29	„		
Sinagoga Husirer prin d-nu B. Rosman. .	30	„	119	
Total . . .	„	„	3435	50
SE SCADE				
Neîncasat : de la Kimel 5 l. Carniol 5				
lei, Patentari 2 lei ;	12			
Imprintate	12		24	„
Adică trei mii patru sute unsprezece lei b. 50	„	„	3411	50

ȘCOALA ISRELITA-ROMÂNĂ DIN BRAILA

CONCURS

La școala Israelită-Română de băeți din Brăila este vacant postul unui institutor de limba Ebraică pentru clasele I și a II-a primară. Condițiunile de admitere sunt următoare :

a) Concurentul trebuie să cunoască pe lângă Ebraică și limba Germană și Română;

b) Să fi fost deja institutor și trebuie să presinte certificatele de studii, și de la școala unde a funcționat deja.

c) Se cere ca anticidentele și o purtare ireproșabilă să fie dovedite prin acte.

d) Concurentul trebuie să fie perfect în arta de a preda materia cerută de programa școalei.

Salariu lunar este de la 160-170 l. n. pe lună.

Vor fi preferiți acei cari pe lângă însușirile de mai sus vor ști să predea și caligrafia.

Ofertele se vor adresa subsemnatului până la 15 August st. v. cel mult.

Președinte : **Mayer Wechsler**, Secretar : **Ios. M. Brociner**.

D. IOSEF CAUFMAN

librar în Peatra N. este autorizat pentru încasarea abonamentelor din Moldova.

A V I S

Mandatele de bani pentru «*Revista Israelită*» rugăm a se trimite pe adresa : *I. Sterianu*, str. Mihaï Vodă No. 7 București.

Corespondențe privitoare la redacțiunea ziarului să se adreseze tot pe adresa de mai înainte.

INCERCARE

ASUPRA

SEMASILOGIEI LIMBEI ROMANE

STUDII ISTORICE

DESPRE TRANSITIUNEA SENSURILOR

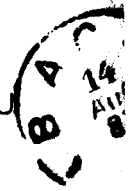
DE

LAZAR ŞAINEANU

Licențiat în literatură și filosofie

CU O ALOCUȚIUNE-PREFAȚA DE B. P. HASDEU

PREȚUL UNUI EXEMPLAR 8 LEI

A apărut: **Manual de Gramatica Limbei Ebraice**, cu deprinderi pentru aplicarea regulilor de *Lazăr Casvan*.

Publicat de Societatea pentru cărți didactice Israelito-Române.

Un volum de 130 pagini (7 coale în 8° plus 1¹/₂ coale pentru conjugarea verbelor). Se găsește de vânzare la autor, *Str. Mircea-Vodă No. 17* cu prețul de 1 leu 50.

Librarilor se acordă un rabat de 15°/₁₀.

R. PERL

LEGATORIA DE CARTI

10, STRADA BISERICA IENEI, 10.

BUCURESCI

Esecută orî-ce lucrări de Legătoria, Papeteria, Galanteria și Cartonage, asemenea efectuează registre de Contabilitate, Cărți de Bibliotecă, Paspaturî și Rame pentru Cadre de orî-ee mărimî cu cele mai moderate prețuri.